

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Vapaassa liikkeessä Saksassa olevat tavarat — Tavarat, jotka on tarkastettava tyyppi hyväksyntää varten Romaniassa — Vaatimustenmukaisuustodistus, jonka on antanut käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa toimiva jakelija — Todistus, jota pidetään riittämättömänä näiden tavaroiden vapaan kaupan pitämisen sallimiseksi — Vastavuoroisen tunnustamisen periaate — Tutkimatta jättäminen osittain

Asiassa C-354/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunalul Cluj (Clujin yleinen alioikeus, Romania) on esittänyt 18.6.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.7.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

SC Capoda Import-Export SRL

vastaan

Registrul Auto Român ja

Benone-Nicolae Bejan,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- SC Capoda Import-Export SRL, edustajanaan avocat C. Costaş,
- Benone-Nicolae Bejan, itse,
- Romanian hallitus, asiamiehinään R.-H. Radu ja A. Buzoianu,
- Euroopan komissio, asiamiehinään L. Nicolae, K. Talabér-Ritz ja G. Wilms,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 34 artiklan sekä puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle 5.9.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY (puitedirektiivi) (EUVL L 263, s. 1) 31 artiklan 1 kohdan ja perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla 31.7.2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1400/2002 (EYVL L 203, s. 30) 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä SC Capoda Import-Export SRL (jäljempänä Capoda) ja toisaalta Registrul Auto Român (Romanian ajoneuvorekisteri, jäljempänä RAR) ja Benone-Nicolae Bejan ja joka koskee sitä, että Capoda pitää kaupan moottoriajoneuvojen uusia varaosia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2007/46

- 3 Direktiivin 2007/46 johdanto-osan 14 ja 15 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(14) Ajoneuvojen hyväksyntää koskevan lainsäädännön päätarkoituksena on varmistaa, että markkinoille saatetut uudet ajoneuvot, osat ja erilliset tekniset yksiköt ovat turvallisuuden sekä ympäristönsuojelun kannalta korkeatasoisia. Tätä tavoitetta ei saisi vaarantaa tiettyjen osien tai varusteiden asentamisella sen jälkeen, kun ajoneuvot on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Siten olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että hyväksyntäviranomaisen tarkastaa ennen myyntiin saattamista osat ja varusteet, jotka on mahdollista asentaa ajoneuvoihin ja jotka voivat merkittävästi haitata turvallisuuden tai ympäristönsuojelun kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa. Näiden toimenpiteiden olisi koostuttava teknisistä säännöksistä, jotka koskevat tällaisille osille ja varusteille asetettavia vaatimuksia.

(15) Tällaisia toimenpiteitä olisi sovellettava vain rajoitettuun määrään osia tai varusteita. – – Laatiessaan luetteloa [näistä osista ja varusteista] komission olisi – – pyrittävä hyvään tasapainoon tieturvallisuuden parantamiseen liittyvien vaatimusten ja ympäristönsuojelun sekä kuluttajien, valmistajien ja jakelijoiden etujen välillä pitämällä yllä kilpailua jälkimarkkinoilla.”
- 4 Tämän direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä luodaan yhdenmukaistetut puitteet, joihin kuuluvat hallinnolliset säännökset ja tekniset vaatimukset, jotka koskevat kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksyntää, jolloin tavoitteena on helpottaa niiden rekisteröintiä, myyntiä ja käyttöönottoa yhteisössä.

Tässä direktiivissä vahvistetaan myös säännökset, jotka koskevat tämän direktiivin mukaisesti hyväksytyihin ajoneuvoihin tarkoitettujen osien ja varusteiden myyntiä ja käyttöönottoa.

--”

- 5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 26 alakohdassa olevan määritelmän mukaan ”alkuperäisillä osilla tai varusteilla” tarkoitetaan ”osia tai varusteita, jotka valmistetaan ajoneuvon valmistajan kyseisen ajoneuvon kokoonpanoa varten tuotettaville osille ja varusteille laatimien eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti. Tämä käsittää myös osat ja varusteet, jotka valmistetaan samalla tuotantolinjalla kuin kyseiset osat ja varusteet. Jos toisin ei osoiteta, oletetaan, että osat ovat alkuperäisiä osia, kun valmistaja varmentaa, että osat täyttävät kyseisen ajoneuvon kokoonpanossa käytettyjen osien laatuvaatimukset ja ne on valmistettu ajoneuvon valmistajan eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti”.
- 6 Direktiivin 2007/46 31 artiklassa, jonka otsikko on ”Sellaisten osien ja varusteiden myynti ja käyttöönotto, jotka voivat aiheuttaa merkittävän vaaran keskeisten järjestelmien moitteettomalle toiminnalle”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot saavat sallia sellaisten osien ja varusteiden myynnin, myyntiin tarjoamisen tai käyttöönoton, jotka voivat merkittävästi haitata ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, vain jos mainituille osille ja varusteille on myönnetty hyväksyntäviranomaisen lupa 5–10 kohdan mukaisesti.

2. Osat tai varusteet, jotka ovat luvanvaraisia 1 kohdan mukaisesti, sisällytetään liitteeseen XIII luotavaan luetteloon. --

--

11. Tätä artiklaa ei sovelleta osaan tai varusteeseen, ennen kuin se on lueteltu liitteessä XIII. --

12. Siihen saakka kun on tehty päätös siitä, onko osa tai varuste sisällytettävä 1 kohdassa tarkoitettuun luetteloon, jäsenvaltiot voivat pitää voimassa kansalliset säännöksensä, jotka koskevat osia tai varusteita, jotka voivat vaarantaa huomattavalla tavalla ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa.

Kun tällainen päätös on tehty, osia tai varusteita koskevien kansallisten säännösten voimassaolo päättyy.

--”

Asetus N:o 1400/2002

- 7 Asetuksen N:o 1400/2002 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

t) ’alkuperäisillä varaosilla’ varaosia, jotka valmistetaan moottoriajoneuvon osien tai varaosien tuotannossa sovellettavien ajoneuvon valmistajan antamien eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti ja jotka vastaavat laadultaan osia, joita käytetään kyseisen moottoriajoneuvon kokoonpanossa. -- Jollei toisin osoiteta, osien oletetaan olevan alkuperäisiä varaosia, jos osien

valmistaja todistaa, että osat vastaavat laadultaan kyseisen ajoneuvon kokoonpanossa käytettyjä osia ja että ne on valmistettu ajoneuvon valmistajan antamien eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti;

- u) 'laadultaan vastaavilla varaosilla' ainoastaan varaosia, joiden valmistaja pystyy todistamaan milloin tahansa, että kyseiset osat vastaavat laadultaan osia, joita käytetään tai käytettiin kyseisten moottoriajoneuvojen kokoonpanossa;

--”

- 8 Asetuksen N:o 1400/2002 12 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä toukokuuta 2010.”

Romanian oikeus

- 9 Maantieajoneuvoissa käytettävien kulutustuotteiden ja -materiaalien tyyppihyväksynnästä ja varmentamisesta sekä kyseisten tuotteiden ja materiaalien markkinoille saattamista ja kaupan pitämistä koskevista edellytyksistä annetun hallituksen asetuksen nro 80/2000, sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä hallituksen asetus nro 80/2000), 1 §:n 1, 2, 4, 5 ja 8 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Maantieajoneuvoissa käytettäväksi tarkoitettuja uusia kulutustuotteita ja -materiaaleja voidaan saattaa markkinoille ja/tai pitää kaupan vain, jos ne vastaavat tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

2. Uusia kulutustuotteita ja -materiaaleja, jotka kuuluvat liikenneturvallisuutta, ympäristönsuojelua [ja] energiatehokkuutta -- koskevien kulutustuotteiden ja -materiaalien luokkaan, voidaan saattaa markkinoille ja/tai pitää kaupan vain, jos ne ovat tapauksen mukaan tyyppihyväksytyjä tai varmennettuja.

--

4. Liikenne- ja infrastruktuuriministeriön alainen itsenäinen erikoistunut tekninen laitos [RAR] suorittaa 2 momentissa tarkoitettujen tuotteiden tyyppihyväksynnän RAR:n tai tämän arvioimien teknisten yksiköiden tekemien kokeiden tulosten perusteella.

5. RAR varmentaa 2 momentissa tarkoitettuja kulutustuotteita ja -materiaaleja RAR:n tai tämän arvioimien teknisten yksiköiden tekemien kokeiden tulosten perusteella.

--

8. Mitä 4 ja 5 momentissa säädetään, ei sovelleta

- a) tuotteisiin, jotka sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat tyyppihyväksyneet Geneven sopimuksen perusteella
- b) tuotteisiin, jotka jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat tyyppihyväksyneet tai varmentaneet Euroopan unionin direktiivien tai asetusten mukaisesti
- c) alkuperäisiin tuotteisiin tai alkuperäisiin varaosiin

d) uusiin kulutustuotteisiin ja -materiaaleihin, jotka on valmistettu käytettäväksi yksinomaan ajoneuvoissa, jotka on tarkoitettu urheilukilpailuihin ja joita ei ole tarkoitettu liikkumaan yleisillä teillä. Tätä poikkeusta ei sovelleta, jos kyseisiä kulutustuotteita ja -materiaaleja voidaan käyttää sekä urheilukilpailuihin tarkoitettuihin ajoneuvoihin että tieliikenteeseen tarkoitettuihin ajoneuvoihin.”

10 Kyseisen hallituksen asetuksen 1 b §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovellettaessa seuraavilla sanoilla ja ilmaisuilla on seuraavat merkitykset:

1. tuote: järjestelmä, laite, varuste, osa tai erillinen tekninen yksikkö, joka käytetään ajoneuvon rakentamiseen, ajoneuvossa olemassa olevan järjestelmän, laitteen, varusteen, osan tai erillisen teknisen yksikön korvaamiseen tai joka jälkeinpäin asennetaan tyyppihyväksytyyn ajoneuvoon tai jota jälkeinpäin käytetään siinä. Kyseessä voi olla

1.1. alkuperäinen tuote: tuote, joka on valmistettu niiden teknisten eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti, jotka ajoneuvon valmistaja on asettanut kyseisen ajoneuvon kokoonpanossa käytettyjen tuotteiden valmistamiselle. Näihin kuuluvat tuotteet, jotka valmistetaan samalla tuotantolinjalla kuin kyseiset tuotteet. Jollei toisin osoiteta, tuotteiden katsotaan olevan alkuperäisiä, kun niiden valmistaja vakuuttaa, että tuotteet vastaavat laadultaan kyseisen ajoneuvon kokoonpanossa käytettyjä tuotteita ja ne on valmistettu ajoneuvon valmistajan teknisten eritelmien ja tuotantostandardien mukaisesti.

– –”

11 Kyseisen hallituksen asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kulutustuotteiden ja -materiaalien markkinoille saattaminen ja/tai kaupan pitäminen edellyttää, että niiden mukana on voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyt asiakirjat.”

12 Hallituksen asetuksen nro 80/2000 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Seuraavat teot ovat rikkomuksia, joista rangaistaan siten kuin jäljempänä säädetään:

a) 1 §:n 2 momentin – – noudattamatta jättäminen: sakkoa 1 000–5 000 [Romanian] leuta [(RON) (noin 227–1 135 euroa)]

– –”

13 Maantieajoneuvoissa käytettävien kulutustuotteiden ja -materiaalien tyyppihyväksynnästä ja varmentamisesta ja niiden markkinoille saattamista koskevista edellytyksistä annetun säännösten hyväksymisestä 8.12.2005 annetun liikenne-, rakennus- ja matkailuministeriön asetuksen nro 2135 liitteeseen sisältyy II luku, jonka otsikko on ”Maantieajoneuvoissa käytettävien tuotteiden varmentamisesta tai tyyppihyväksynnässä noudatettava menettely ja niitä koskevat edellytykset”. Tähän lukuun sisältyy 2.1 kohta, jossa säädetään seuraavaa:

”Maan alueella valmistetut tai maahan tuodut tuotteet, joita tarkoitetaan V luvussa olevassa luettelossa, voidaan saattaa markkinoille vain, jos RAR on varmentanut tai tyyppihyväksynyt ne. Varmentamista tai tyyppihyväksyntää hakevat valmistajat, niiden edustajat, maahantuojat tai jakelijat. – –”

- 14 Saman liitteen V lukuun sisältyy luettelo kulutustuotteista ja -materiaaleista, joiden markkinoille saattamisen edellytyksenä on, että RAR on varmentanut tai tyyppihyväksynyt ne. Tässä luettelossa luetellaan maantieajoneuvoissa käytettävät osat, jotka koskevat liikenneturvallisuutta, ympäristönsuojelua, energiatehokkuutta ja luvattoman käytön estämistä. Kyseisessä V luvussa on 5.1.3 kohta, jossa mainitaan polttoainesuodattimet, ja 5.3.2 kohta, jossa mainitaan vesipumput.

Pääasiaa koskevat tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 15 Capoda, joka on Romaniaan sijoittautunut yhtiö, pitää tässä jäsenvaltiossa kaupan moottoriajoneuvojen korjaamiseen, huoltoon ja toimintaan tarvittavia tavaroita ja varaosia, jotka se hankkii muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneilta yhtiöiltä.
- 16 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että RAR totesi 21.6.2011 suorittamansa tarkastuksen jälkeen, että kyseinen yhtiö piti Romaniassa kaupan maantieajoneuvoissa käytettäviä polttoainesuodattimia ja vesipumppuja, jotka kuuluvat sellaisten osien joukkoon, jotka koskevat liikenneturvallisuutta ja ympäristönsuojelua, vaikkei näitä tavaroita ollut varmennettu tai tyyppihyväksytty kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tämän vuoksi RAR määräsi rikkomuksen toteamista ja seuraamuksen määräämistä koskevalla 28.6.2011 laaditulla pöytäkirjalla Capodan maksamaan 2 000 RON (noin 454 euroa).
- 17 Yhtiö vetosi siihen, että tavarat oli hankittu Saksaan sijoittautuneilta yhtiöiltä ja tavaroille oli annettu todistukset, joissa vahvistettiin niiden olevan asetuksen N:o 1400/2002 1 artiklassa tarkoitettuja alkuperäisiä varaosia tai laadultaan vastaavia varaosia, jotka oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen muissa jäsenvaltioissa. Yhtiön mukaan näissä asiakirjoissa vahvistettiin myös, että kyseessä olevat tavarat oli valmistettu samoissa tuotantoyksiköissä kuin alkuperäiset varusteet ja että niiden valmistuspaikkojen jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset olivat tyyppihyväksyneet ne. Tämän vuoksi Capoda katsoi, että nämä tavarat oli vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen nojalla vapautettava Romanian oikeudessa säädetystä varmennus- tai tyyppihyväksyntäpakosta.
- 18 Capoda saattoi Judecătoria Cluj-Napocan (Cluj-Napocan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, Romania) käsiteltäväksi vaatimuksen 28.6.2011 laaditun pöytäkirjan kumoamisesta. Vuonna 2012 julistamallaan tuomiolla kyseinen tuomioistuin hyväksyi kumoamisvaatimuksen katsoen, että vaikka riidanalaiset osat kuuluvat osiin, joita koskee Romanian oikeudessa pakolliseksi säädetty varmennus- tai tyyppihyväksyntämenettely, ne ovat asetuksen N:o 1400/2002 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdassa säädettyjen ”alkuperäisten varaosien” ja ”laadultaan vastaavien varaosien” määritelmien nojalla rinnastettavissa hallituksen asetuksen nro 80/2000 1 b §:n 1.1 kohdassa tarkoitettuihin alkuperäisiin tuotteisiin. Tämän vuoksi se katsoi, että kyseiset osat oli vapautettava tyyppihyväksyntä- tai varmennuspakosta hallituksen asetuksen 1 §:n 8 momentin mukaisesti.
- 19 Tribunalul Cluj (Clujin yleinen alioikeus), jossa RAR ja 28.6.2011 päivätyn pöytäkirjan laatinut virkamies Bejan hakivat muutosta tuomioon, muutti tuomiota ja pysytti pöytäkirjan voimassa katsoen, etteivät Capodan toimittamat asiakirjat osoittaneet, että RAR olisi tyyppihyväksynyt riidanalaiset osat, eivätkä myöskään vahvistaneet niiden olevan alkuperäisiä, koska kyseiset asiakirjat olivat jakelijoiden eivätkä valmistajien laatimia.
- 20 Capodad haki 26.10.2013 Tribunalul Clujissa (Clujin yleinen alioikeus) tuomion purkamista. Yhtiö vetosi erityisesti siihen, että tyyppihyväksyntä- tai varmennusmenettelyn soveltaminen riidanalaisiin osiin oli tavaroiden vapaan liikkuvuuden vastaista.

21 Tässä tilanteessa Tribunalul Cluj (Clujin yleinen alioikeus) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Voidaanko Euroopan unionin oikeutta – tarkemmin sanottuna SEUT 34 artiklaa, [direktiivin 2007/46] 31 artiklan 1 kohtaa ja – – asetuksen – – N:o 1400/2002 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdtaa – tulkita siten, että se on esteenä hallituksen asetuksen nro 80/2000 1 §:n 2 momentin kaltaiselle kansalliselle sääntelylle, koska tässä otetaan käyttöön määrällistä tuontirajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, sillä tämän sääntelyn mukaan uusien kulutustuotteiden ja -materiaalien, jotka kuuluvat liikenneturvallisuutta, ympäristönsuojelua, energiatehokkuutta ja maantieajoneuvojen luvattoman käytön estämistä koskevien kulutustuotteiden ja -materiaalien luokkaan, vapaa liikkuvuus (myynti, jakelu) edellyttää, että myyjä/jakelija/kauppias esittää tyyppihyväksyntätodistuksen tai valmistajan antaman markkinoille saattamista ja/tai kaupan pitämistä koskevan todistuksen taikka jos myyjä/jakelija/kauppias ei ole saanut todistusta tai sillä ei ole sitä hallussaan, kyseisten tuotteiden osalta on käytävä tyyppihyväksyntämenettely [RAR:ssa] ja niille on saatava RAR:lta tyyppihyväksyntätodistus markkinoille saattamista ja/tai kaupan pitämistä varten, ja kun otetaan huomioon, että vaikka myyjällä/jakelijalla/kauppialla olisi hallussaan osien markkinoille saattamista ja/tai kaupan pitämistä varten vaatimustenmukaisuustodistus, jonka se on saanut käyttöönsä Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta jakelijalta, joka jakelee mainittuja osia vapaasti viimeksi mainitun Euroopan unionin jäsenvaltion alueella, tämä todistus ei riitä tekemään kyseisten tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta/myynnistä/jakelusta sallittua?
- 2) Voidaanko Euroopan unionin oikeutta – tarkemmin sanottuna SEUT 34 artiklaa, joka koskee ”määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden käsitettä”, direktiivin 2007/46 31 artiklan 1 kohtaa ja – – asetuksen – – N:o 1400/2002 1 artiklan [1 kohdan] t ja u alakohdtaa – tulkita siten, että se on esteenä kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan uusien kulutustuotteiden ja -materiaalien, jotka kuuluvat liikenneturvallisuutta, ympäristönsuojelua, energiatehokkuutta ja maantieajoneuvojen luvattoman käytön estämistä koskevien kulutustuotteiden ja -materiaalien luokkaan, pitämistä vapaasti kaupan ei sallita vielä sellaisen markkinoille saattamista ja/tai kaupan pitämistä varten myönnetyn vaatimustenmukaisuustodistuksen perusteella, joka on saatu käyttöön Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta jakelijalta ja joka koskee uusien kulutustuotteiden ja -materiaalien, jotka kuuluvat liikenneturvallisuutta, ympäristönsuojelua, energiatehokkuutta ja maantieajoneuvojen luvattoman käytön estämistä koskevien kulutustuotteiden ja -materiaalien luokkaan, kun otetaan huomioon, että Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut jakelija jakelee mainittuja osia vapaasti viimeksi mainitun Euroopan unionin jäsenvaltion alueella, ja kun on selvää, että kyseisiä osia voidaan tämän todistuksen mukaan pitää kaupan Euroopan unionin alueella?”

Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

22 Romanian hallitus on katsonut, että SEUT 34 artiklan ja asetuksen N:o 1400/2002 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdan tulkintaa koskevat ennakkoratkaisukysymykset on jätettävä tutkimatta. Se vetoaa yhtäältä siihen, että direktiivillä 2007/46 toteutetaan sillä säännellyn alan täydellinen yhdenmukaistaminen, jonka vuoksi primaarioikeutta ei enää voida soveltaa. Se katsoo toiseksi, ettei asetus N:o 1400/2002 ollut enää voimassa RAR:n suorittaman tarkastuksen ajankohtana ja ettei unionin oikeuden uusiin säännöksiin enää sisälly niitä määritelmiä, joiden tulkitsemista ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää.

- 23 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita nämä tarvitsevat ratkaistakseen käsiteltävikseen saatetut asiat (ks. mm. tuomio Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, 25 kohta).
- 24 Tässä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. mm. tuomio Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, 26 kohta).
- 25 Tämän johdosta olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, 27 kohta).
- 26 Tässä tapauksessa ei voida perustellusti väittää, että SEUT 34 artiklalla ei selvästikään ole mitään yhteyttä pääasian oikeusriidan tosiseikkoihin tai kohteeseen. Kysymys siitä, onko tämän artiklan tulkitseminen aiheellista, kun direktiivillä 2007/46 on toteutettu täydellinen yhdenmukaistaminen, ei myöskään ole tutkimatta jättämisen peruste, vaan sitä on arvioitava ennakkoratkaisukysymyksiin annettavan vastauksen yhteydessä. Romanian hallituksen esittämää SEUT 34 artiklaan liittyvää oikeudenkäyntiväitettä ei siten voida hyväksyä.
- 27 Asetuksen N:o 1400/2002 12 artiklassa on sen sijaan säädetty asetuksen voimassaolon päättymispäiväksi 31.5.2010. Pääasiassa kyseessä oleva pöytäkirja on laadittu 28.6.2011, joten tätä asetusta ei ole sovellettava pääasian kohteena olevaan oikeusriitaan. Lisäksi voidaan todeta, että sen 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdassa säädettyjä alkuperäisten varaosien ja laadultaan vastaavien varaosien määritelmiä sovellettiin joka tapauksessa vain tämän asetuksen yhteydessä ja asetus puolestaan koski vain aikaisemman perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamista vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla.
- 28 Esitetyt kysymykset on siten jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat tätä asetusta.
- 29 Romanian hallitus katsoo myös, että direktiivin 2007/46 31 artiklan 1 kohdan säännökset ovat selviä eivätkä ne jätä sijaa järkeville epäilyksille, joiden vuoksi tulkitsemispyyntö olisi aiheellinen. Koska tällainen väite ei koske perustetta, jonka vuoksi ennakkoratkaisukysymys olisi jätettävä tutkimatta, väite on hylättävä.
- 30 Edellä esitetyin perusteiden on todettava, että ennakkoratkaisukysymykset on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat asetuksen N:o 1400/2002 1 artiklan 1 kohdan t ja u alakohdan tulkintaa.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, onko SEUT 34 artiklaa ja direktiivin 2007/46 31 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa asetetaan maantieajoneuvojen uusien varaosien – tässä tapauksessa vesipumppujen ja polttoainesuodattimien – kaupan pitämiseksi jäsenvaltiossa edellytykseksi varmennus- tai tyyppihyväksyntämenettelyn soveltaminen tässä jäsenvaltiossa, jollei tyyppihyväksyntä- tai varmennustodistuksella osoiteta, että näihin tavaroihin on jo kohdistettu tällainen menettely toisessa jäsenvaltiossa tai että kyse on tässä säännöstössä tarkoitetuista alkuperäisistä osista tai laadultaan vastaavista varaosista, mutta jakelijan tätä varten laatimaa asiakirjaa ei kuitenkaan pidetä riittävänä.
- 32 Aluksi on syytä muistuttaa, että direktiivin 2007/46 1 artiklasta ilmenee, että direktiivissä luodaan yhdenmukaistetut puitteet, joihin kuuluvat hallinnolliset säännökset ja tekniset vaatimukset, jotka koskevat kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien uusien ajoneuvojen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksyntää, jolloin tavoitteena on helpottaa niiden rekisteröintiä, myyntiä ja käyttöönottoa unionissa, ja tämän lisäksi direktiivissä vahvistetaan myös säännökset, jotka koskevat tämän direktiivin mukaisesti hyväksytyihin ajoneuvoihin tarkoitettujen osien ja varusteiden myyntiä ja käyttöönottoa.
- 33 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta näyttää ilmenevän, että pääasian oikeudenkäynti koskee jälkimmäiseen ryhmään kuuluvia säännöksiä, mutta tämän tarkistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.
- 34 Tässä yhteydessä direktiivin 2007/46 31 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot saavat sallia sellaisten osien ja varusteiden myynnin, myyntiin tarjoamisen tai käyttöönoton, jotka voivat merkittävästi haitata ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, vain jos mainituille osille ja varusteille on myönnetty hyväksyntäviranomaisen lupa kyseisen artiklan 5–10 kohdan mukaisesti.
- 35 Kuten direktiivin 2007/46 31 artiklan 2 ja 11 kohdasta kuitenkin ilmenee, osat tai varusteet, jotka ovat luvanvaraisia kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti, sisällytetään direktiivin liitteeseen XIII luotavaan luetteloon. Toisaalta komissio ei ilmoituksensa mukaan ole vahvistanut tähän liitteeseen sisältyvää luetteloa.
- 36 Kuten Romanian hallitus ja komissio huomauttavat, tässä tilanteessa on nojaututtava kyseisen 31 artiklan 12 kohtaan, jossa säädetään, että siihen saakka kun on tehty päätös siitä, onko osa tai varuste sisällytettävä tämän direktiivin liitteessä XIII olevaan luetteloon, jäsenvaltiot voivat pitää voimassa kansalliset säännöksensä, jotka koskevat osia tai varusteita, jotka voivat merkittävästi haitata ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, mutta kun tällainen päätös on tehty, näiden kansallisten säännösten voimassaolo päättyy.
- 37 Tämä säännös koskee siten sellaisten osien ja varusteiden myyntiä ja käyttöönottoa, joita ei yhtäältä mainita direktiivin 2007/46 liitteeseen XIII sisältyvässä luettelossa mutta jotka toisaalta voivat merkittävästi haitata ajoneuvon, johon ne on asennettu, turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tämän seikan tutkiminen pääasiassa kyseessä olevien osien osalta.
- 38 Seuraavaksi on tutkittava, onko näiden osien myyntiä ja käyttöönottoa koskeva jäsenvaltion oikeus, johon tämän direktiivin 31 artiklan 12 kohdassa viitataan, yhteensoveltuva unionin oikeuden ja erityisesti SEUT 34 artiklan kanssa.

- 39 Tältä osin on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan niin, että SEUT 34 artiklassa tarkoitettuna määrällistä rajoitusta vaikutuksiltaan vastaavana toimenpiteenä on pidettävä kaikkia jäsenvaltioiden toimenpiteitä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa unionin sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti (ks. mm. tuomio Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, 5 kohta ja tuomio Juvelta, C-481/12, EU:C:2014:11, 16 kohta).
- 40 Tästä seuraa erityisesti, että vaikkei unionin oikeudessa ole toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, jäsenvaltiossa laillisesti valmistettuja ja kaupan pidettäviä tavaroita on saatava pitää kaupan toisessa jäsenvaltiossa ilman niihin kohdistettavia lisätarkastuksia. Jotta kansallinen säännöstö, jossa edellytetään tällaisia tarkastuksia, voitaisiin katsoa oikeutetuksi, sen on kuuluttava jonkin SEUT 36 artiklassa tarkoitettun poikkeuksen tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustetun pakottavan vaatimuksen alaan ja sillä on kummassakin tapauksessa voitava taata sillä tavoiteltavan tavoitteen toteutuminen eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. tuomio ATRAL, C-14/02, EU:C:2003:265, 65 kohta ja tuomio komissio v. Portugali, C-432/03, EU:C:2005:669, 42 kohta).
- 41 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevassa säännöstössä edellytetään, että pääasiassa kyseessä oleviin tavarihin on sovellettava tyyppihyväksyntä- tai varmennusmenettelyä, joka saattaa muodostaa SEUT 34 artiklassa tarkoitettun vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen, jollei tässä säännöstössä säädetä myös näihin menettelyihin kohdistuvista sellaisista poikkeuksista, joilla taataan muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettujen ja kaupan pidettyjen tavaroiden vapauttaminen niistä.
- 42 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta näyttää kuitenkin ilmenevän myös, että hallituksen asetuksen nro 80/2000 1 §:n 8 momentissa säädetään tällaisista poikkeuksista, ja tämän seikan tarkistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.
- 43 Siinä tapauksessa, että osoittautuisi, ettei asia ole näin, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tehtävänä on osoittaa, että tämä rajoitus on sen kohteena mahdollisesti olevat tavarat huomioon ottaen perusteltavissa liikenneturvallisuuden ja ympäristön suojelua koskevilla tavoitteilla, jotka oikeuskäytännön mukaan ovat yleisen edun mukaisia pakottavia syitä, joilla määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide voidaan oikeuttaa, ja ettei tämä rajoitus ole ainoastaan tarpeellinen vaan myös oikeassa suhteessa näihin tavoitteisiin (ks. mm. tuomio komissio v. Belgia, C-150/11, EU:C:2012:539, 54 ja 55 kohta).
- 44 Siitä kysymyksestä, onko unionin oikeus esteenä sille, ettei Capodan toimittamien kaltaisia asiakirjoja pidetä riittävinä osoittamaan, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset osat on jo tyyppihyväksytty tai varmennettu tai että kyse on kansallisessa oikeudessa tarkoitetuista alkuperäisistä osista tai laadultaan vastaavista varaosista, jotka on tällä perusteella vapautettu RAR:n tyyppihyväksyntä- tai varmennusmenettelystä, on syytä täsmentää, että koska asiasta ei ole unionin oikeuden säännöstöä, on jäsenvaltioiden asiana määrittää tätä varten käytettävissä olevat todistuskeinot noudattaen kuitenkin vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita.
- 45 Tämän edellytyksen täytyessä unionin oikeus ei siten ole esteenä sille, että lähtökohtaisesti vain valmistajan mutta ei jakelijan antamia todistuksia voidaan käyttää osoittamaan, että kyse on jo tyyppihyväksytyistä tai varmennetuista osista tai kansallisessa oikeudessa tarkoitetuista alkuperäisistä osista tai laadultaan vastaavista varaosista. Sen lisäksi on syytä todeta, että direktiivin 2007/46 3 artiklan 26 alakohdassa, jossa määritellään alkuperäisten osien ja varusteiden käsite tämän direktiivin soveltamiseksi, säädetään, että jos toisin ei osoiteta, oletetaan, että osat ovat alkuperäisiä osia, kun valmistaja varmentaa tämän.
- 46 Esitettyihin kysymyksiin on näin ollen vastattava, että SEUT 34 artiklaa sekä direktiivin 2007/46 31 artiklan 1 ja 12 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa asetetaan maantieajoneuvojen uusien varaosien –

tässä tapauksessa vesipumppujen ja polttoainesuodattimien – kaupan pitämiseksi jäsenvaltiossa edellytykseksi varmennus- tai tyyppihyväksyntämenettelyn soveltaminen tässä jäsenvaltiossa, edellyttäen että tässä säännöstössä säädetään myös näihin menettelyihin kohdistuvista sellaisista poikkeuksista, joilla taataan muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettujen ja kaupan pidettyjen varaosien vapauttaminen niistä, tai vaihtoehtoisesti, että kyseessä olevat osat voivat merkittävästi haitata ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, ja että tämä tyyppihyväksyntä- tai varmennusmenettely on ehdottoman välttämätön liikenneturvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevien tavoitteiden noudattamiseksi ja oikeassa suhteessa siihen. Koska unionin oikeuden säännöstöä asiasta ei ole, edellytykset, joiden mukaisesti on todistettava, että tällaiset osat on jo tyyppihyväksytty tai varmennettu tai että ne ovat alkuperäisiä tai laadultaan vastaavia osia, kuuluvat jäsenvaltioiden oikeuden piiriin vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteista johtuvien varauksin.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 34 artiklaa sekä puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle 5.9.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY (puitedirektiivi) 31 artiklan 1 ja 12 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa asetetaan maantieajoneuvojen uusien varaosien – tässä tapauksessa vesipumppujen ja polttoainesuodattimien – kaupan pitämiseksi jäsenvaltiossa edellytykseksi varmennus- tai tyyppihyväksyntämenettelyn soveltaminen tässä jäsenvaltiossa, edellyttäen että tässä säännöstössä säädetään myös näihin menettelyihin kohdistuvista sellaisista poikkeuksista, joilla taataan muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettujen ja kaupan pidettyjen varaosien vapauttaminen niistä, tai vaihtoehtoisesti, että kyseessä olevat osat voivat merkittävästi haitata ajoneuvon turvallisuuden tai ympäristönsuojelun tason kannalta olennaisten järjestelmien toimintaa, ja että tämä tyyppihyväksyntä- tai varmennusmenettely on ehdottoman välttämätön liikenneturvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevien tavoitteiden noudattamiseksi ja oikeassa suhteessa siihen.

Koska unionin oikeuden säännöstöä asiasta ei ole, edellytykset, joiden mukaisesti on todistettava, että tällaiset osat on jo tyyppihyväksytty tai varmennettu tai että ne ovat alkuperäisiä tai laadultaan vastaavia osia, kuuluvat jäsenvaltioiden oikeuden piiriin vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteista johtuvien varauksin.

Allekirjoitukset